

POROČEVALEC

IV. - ST. 10. ~ INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE ~

Dr. IVAN RIBAR

ZAVEZNIKI IN DEMOKRATIČNA,
FEDERATIVNA JUGOSLAVIJA.

S slovesne seje prvega zasedanja AVNOJa v Bihaču 26. do 27. novembra 1942., na kateri so bili načrtani prvi obrisi naše demokratične nove Jugoslavije, so bili poslani pozdravi našim zaveznikom. Poleg hvaležnosti narodov Jugoslavije narodom Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Zedinjenih Ameriških Držav za veliko pomoč, ki jo dobivajo v borbi proti sovražniku, izražajo ti pozdravi tudi pripravljenost, da bodo zavestno izpolnjevali vse obveznosti in vztrajali z zavezniki do konca, do končne zmage.

Naši narodi, ki jih predstavljata naša Narodno Osvobodilna Vojska in AVNOJ, so ostali tej svoji obvezi vedno zvesti. Brez kakršnekoli pomoči so dolgo dobo pod najtežjimi pogoji, z ogromnimi žrtvami bili težeke boje ne samo proti močnejšemu in bolj oboroženemu okupatorju, temveč tudi proti domačim izročkom in izdajalcem, ki so zahrbtno napadli našo vojsko v najusodnejših trenutkih, ko je bilo treba reševati tisoče in tisoče bolnih in ranjenih naših vojakov.

Z vztrajno in žilavo našo borbo nam je uspelo prepričati naše zaveznike, da obstoji le ena sama Narodno Osvobodilna Vojska s Titom na čelu, da se na našem ozemlju samo ona bori na njihovi strani, jugoslovanska begunska vlada pa ne samo da nima svoje vojske, ki bi se borila - proti okupatorju, ampak celo pod vodstvom svojega vojnega ministra Draže Mihajlovića organizira vojaške edinice četnikov, ki partizane napadajo in s tem pomagajo okupatorju.

Jugoslovanska begunska vlada je dobro vedela, da naša vojska s tem ko s svojimi ofenzivnimi udarci osvobaja narodno ozemlje, trajno veže velike sile sovražnikove vojske in tako pomaga zaveznikom. Zato je begunska vlada kriva tako pred našimi narodi, kakor tudi pred našimi zavezniki, ker je podpirala svojega izdajalskega ministra Dražo Mihajlovića. O resničnosti teh dejstev so se naši zavezniki prepričali med našo osvobodilno vojno, za kar jim je nudil dokaze Vrhovni štab NOVJ s Titom na čelu, ki s spretnimi operacijami znal zadeti čas in kraj, ke daj in kje je treba udariti sovražnika in ga na ta način prisiliti, da drži v Jugoslaviji veliko število svojih motoriziranih armad, ki jih ni mogel uporabiti na vzhodni fronti, niti jih odpeljati iz Jugoslavije oziroma z Balkana v Afriko. Zato so popolnoma upravičeno po veljniki naših zavezniških armad mogli dati priznanje naši vojski, ki jim je v njihovih ofenzivnih akcijah dejansko pomagala, saj je uravnala svoje bojevanje po skupnih vidikih. Zato so zavezniki po lastni iniciativi poslali nam svoja vojaška odposlanstva in navezali prve zveze med vrhov

nimi poveljstvi svojih armad in Vrhovnim poveljstvom NOVJ. Prvo vojno odposlanstvo, odposlanstvo Velike Britanije, je prišlo k našemu Vrhovnemu štabu še pred desetimi meseci v Črni gori. Kmalu po prihodu odposlanstva je dobila naša vojska prvo gmotno pomoč z dobavo orožja, obleke, obutve in sanitetnih potrebščin, z dobavo, ki se do današnje ga dne vrši redno v vedno večjem obsegu. Takoj za angleškim je prišlo tudi ameriško odposlanstvo, ki prav tako redno oskrbuje našo vojsko z istimi potrebščinami. Letos pa je sprejel Vrhovni štab tudi rusko vojaško odposlanstvo. Prihod vojaških odposlanstev naših treh zaveznikov v naš Vrhovni štab, gmotna pomoč, ki jo pošiljajo zavezniki, ter odločne izjave ministerskega predsednika Churchilla v parlamentu v polni meri potrjujejo dejstvo, da je NOVJ z vrhovnim komandantom Titom na čelu v polni meri priznana za enakopravno z zavezniškimi armadami in za edino v Jugoslaviji, ki se bori na njihovi strani proti skupnemu sovražniku, za edino, ki si je pridobila pravico do zavezniške pomoči. K vsemu temu je treba dodati še dejstvo, da tudi naš Vrhovni štab odposilja svoja vojaška odposlanstva vrhovnim štabom sovjetskih, angleških in ameriških armad, kar še bolj utrjuje obstoječe prijateljske odnose je naših narodov z narodi naših velikih zaveznikov. Vsa ta ugotovljena dejstva že danes pričajo, da razen vrhovne vojaške oblasti obstoji tudi še naša vrhovna politična oblast, ki jo predstavljata AVNOJ in NKOJ. Ta naša politična oblast tudi tako porojena v skupnih borbah ne more ostati nezapažena.

Atlantska listina, ki so jo razglasili naši zavezniki, v naprej priznava napre vse narodno osvobodilne borbe, ki bo vojaško in politično aktivno sodelovala pri pobijanju fašizma. Moč naše narodno osvobodilne borbe ter njeni vojaški in politični uspehi so ustvarili pogoje, da se pravica naroda uresniči do samoodločbe, kot jo predvideva in jamči Atlantska listina. Ta naša narodna pravica, izbojevana in pridobljena v borbi naših narodov, je torej našla svojo nedvomno potrditev v najvažnejšem začetnem političnem aktu zaveznikov. Naši narodi se s popolno upravičenostjo sklicujejo na to listino, ki v naprej odstranjuje vsak zunanji vpliv na njih pridobljeno pravico, da si sami zgrade svojo novo, demokratično, federativno Jugoslavijo.

Z ustvaritvijo močne protihitlerjevske zveze s Sovjetsko Zvezo - Veliko Britanijo in Ameriko na čelu, zveze, ki je dobila svoj poseben, vojaški in politični pomen, so postavljeni temelji za sodelovanje med velikimi in malimi demokratičnimi deželami ne samo v vojni proti skupnemu sovražniku, temveč tudi po vojni, da se ohrani mir pred novimi napadi napadalnih držav v prihodnosti. Tako je rekel Molotov v svojem referatu na desetem zasedanju Vrhovnega Sovjeta, ko je bil sprejet zakon o spremembi ustave.

V tem sklopu demokratičnih držav si je zagotovila mesto tudi demokratska, federativna Jugoslavija. Naša Narodno Osvobodilna Vojska - priznana zaveznica nepremaganih zavezniških armad je izvojevala pravo in zanesljivo pot, ki vodi naravnost do zasluženega mesta v demokratičnem sklopu. Naša vojska je odprla demokratični, federativni Jugoslaviji vrata sklopa in zato danes lahko rečemo, da so vrata sklopa zanj odprta na stežaj.

Narodi Jugoslavije že danes gledajo, kako sodeluje njih domovina z velikimi in malimi demokratičnimi deželami v protihitlerjevski zvezi, ki se je po moskovski in teheranski konferenci močno okrepila. Jugoslovanski narodi so prepričani, da bo naša domovina tudi po vojski s svojim sodelovanjem v demokratičnem sklopu prispevala svoj delež za ohranitev miru pred novimi poskusi napadov s strani napadalnih držav.

V zvezi z mednarodnimi odnosi pravi tov. Tito v članku "Pomen sklepa AVNOJ-a" v prvi številki časopisa "Nova Jugoslavija" med drugim: "Vsak dan se kaže vedno večja potreba, da čim prej pridemo do priznanja Nacionalnega Komiteta kot edine zakonite vlade Jugoslavije. To imperativno zahtevajo koristi naših narodov, ki so že tako dovolj oškodovani zaradi izdajalskega delovanja jugoslovanske pobegle vlade."

SOVJETSKÉ ČETE PRODIRAJO V ČSR.

Rdeča Armada je razbila nemško obrambno linijo na obronkih Karpatov ter v dolžini 200 km prodrila na zapadno državno mejo Sovjetske Zveze s ČSR in Romunijo. Na Karpatih je zavihrala čehoslovaška zastava, ki jo je zasadila česka brigada v sestavi Rdeče Armade.

Sovjetska vojska je pričela čistiti Krim. V paničnem begu prepustijo Nemci Romune brezobzirno svoji usodi.

Rdeča Armada je z naskokom v enem dnevu zasedla Odeso, ki so jo morali Nemci 1941 oblegati 69 dni. S tem so Sovjeti vzpostavili pomorsko premoč v Črnem morju in odprli jim je pristop v romunska pristanišča.

SOVRAŽNIKA JE TREBA POPOLNOMA UNIČITI. Ob vstopu v Romunijo je sovjetska vlada dala izjavo, ki je po mnenju londonskega "Timesa" ena najpomembnejših v tej vojni. "Rdeča Armada je pri svojem uspešnem napredovanju dosegla reko Prut, ki predstavlja mejo med SZ in Romunijo. S tem je začela postopoma vzpostavljati državno mejo Sovjetske Zveze, kakor je bila določena 1940 s pogodbi, ki jo je Romunija v zvezi s hitlerjevsko Nemčijo prekršila. Sedaj pa Rdeča Armada čisti svoje ozemlje sovražnikovih čet in ni več delež časa, ko bo vza mejo Sovjetske Zveze vzpostavljena. Sovjetska vlada priznava, da je Rdeča Armada med svojim napredovanjem in pri zasledovanju nemških čet in z njimi zvezanih romunskih čet na več mestih prestopila reko Prut in stopila na romunsko ozemlje. Sovjetsko vrhovno poveljstvo je izdalo ukaz, da zasledujejo sovjetske čete sovražnika do njegovega popolnega uničenja in kapitulacije. Istočasno pa izjavlja vlada ZSSR, da nima namena prisvojiti si kakšnega dela Romunije ali spremeniti družbeni red.

"Daily Telegraph" piše, da se s sovjetskim postopanjem s Finsko in Romunijo kaže v novi ladi tudi stališče do Poljske. Sedaj ni več mogoče dvomiti, da je sovjetska izjava o bodoči meji med Poljsko in SZ po Curzonovi črti odkritosrčna in da sovjeti v resnici hočejo to kar izjavljajo. Radio "S v o b o d n a N e m č i j a" pa je povdaril, da je zadala sovjetska izjava smrtni udarec bajki, ki so jo širili Nemci o boljševiski nevarnosti.

Angleški ministerski predsednik Churchill je posebej pozdravil sovjetsko izjavo in naglasil, da je bila Velika Britanija o njej na prejšnjem informirana, da je ta nota v skladu s teheranskimi dogovori, da pa kljub temu izraža svoje občudovanje sovjetske politike.

Kmalu po sovjetski izjavi je tudi Cordell Hull dal smernice za zunanjo politiko ZDA. Poudaril je, da starejši vodilni narodi ne zasledujejo nikakih diktatorskih namenov na ozemlju, ki ga bodo zasedale njihove vojske, temveč da bodo podpirale domačo upravo... Važen je njegov povdarek, da se Amerika ne bo več vrnila k politiki izolacije in da je v bodoče edina varnost za združene narode v organiziranem sodelovanju.

ROMUNIJA NAJ PROSI ZA PREMIRJE. "Očitno je, da ne bo ostalo samo pri zasedbi Madžarske" pišejo izvestija. "Se danj prideta na vrsto tudi Romunija in Bolgarija. Ti dve državi pa imata vse možnosti, da se upreta nemški invaziji. Romunija ima 15 divizij, Bolgarija pa 20. Pred njima stoji sedaj vprašanje, ali se poda ta Nemčiji brez odpora, česar posledica bo neizogiben propad ter pre

tvoritev dežele v bojišče in končno delitev usode z Nemčijo, ali pa prerzgata vse zveze z Nemčijo ter se priključita miroljubnim deželam in stojita trdno na braniku državnega obstoja.

Izbira satelitov ne bo imela nobenega učinka na izid vojne, pač pa je njih odločitev življenskega pomena za njih lastno državo. Zato je edini pametni korak, ki ga Komunija more storiti, da čim prej prosi za premirje pri združenih narodih.

JUGOSLAVIJA ZVEZNI ČLEN MED ZSSR IN ZAPADOM.

"Pred tremi leti je Nemčija napadla Jugoslavijo in Grčijo. Danes je zopet ves svetovni tisk poln novic iz Balkana. Naslovi na prvi strani pišejo: Stalinova armada, zavezniško zračno brodoge in junaška vojska generala Tita" pravi londonski radio. "Titova vojska je tisti člen, ki bo sklenil sovjetsko in zavezniško vojsko, da strneta obroč okoli Hitlerjeve Nemčije."

Č S R T E S N O S O D E L U J E Z Z S S R V trenutku, ko je sovjetska vojska prispela na mejo ČSR, je londonski poslanik Jan Masaryk izjavil. "Z ozirom na bližajočo se Rdečo Armado je Čehoslovaška izvršila vse priprave, da pošlje svoje uradnike v tiste predele ČSR, ki jih bo zasedla Rdeča Armada." Jan Masaryk je poudaril najtesnejše sodelovanje med ZSSR in čehoslovaško republiko.

Istovrstno je predsednik dr. Beneš podal politično izjavo o vojni obliki Čehoslovaške republike. Med drugim je dejal, da bo po osvoboditvi izvoljena začasna narodna skupščina, ki ji bo nato sledila stalna narodna skupščina. Sedanja vlada bo nadomeščena z novo vlado, nato pa bo sledila izvolitev novega predsednika. Rudniki in žravnilišča bodo prešli v javno last, dočim bo ostala druga zasebna lastnina pod zaščito države. Vsi vojni krivci bodo dobili zasluženo kazen in z vsemi fašističnimi elementi bo nova Čehoslovaška postopala brezobzirno."

ZAVEZNIKI V ITALIJI SOGLASNI. Angleški zunanji minister Eden je po trdil, da bo tudi britanska vlada svetovala Badogliovi vladi preosnovi kabineta na široki podlagi. Stem so tudi zapadni zavezniki po trdili, da se strinjajo s predlogom voditelja italijanske Komunistične Partije Brcolija, ki je zahteval najširše sodelovanje vseh protifašističnih skupin v borbi proti nacizmu.

ZAHTEVJE FRANCOŠKEGA NACIONALNEGA KOMITETA. Tudi Francoski Nacionalni Komitet je razširil svojo osnovo. Sprejel je tri nove člane, ene ga radikala in dva komuniste. Francoski Nacionalni Komitet je ponovil svojo zahtevo, da ga smatrajo za začasno vlado. Z ozirom na bližajočo se invazijo je bilo odločeno, da bo po vsem francoskem ozemlju takoj vzpostavljena francoska suverenost, postopno, kakor bo ozemlje osvobajano. Ker je po francoski ustavi vojaška oblast podrejena politični, se bo tudi to načelo upoštevalo.

ZAUPNICA CHURCHILLU. V angleškem parlamentu so razpravljali o vprašanju enakih plač učiteljicam. Večina poslancev je bila proti vladnemu predlogu, ki je predvideval manjše plače za žene. Radi tega je Churchill zahteval, da poslanci izglasujejo zaupnico vladi. Zaupnica je bila izglasovana, kajti danes je v Angliji Churchill predstavnik duha teheranske konference in čistega stališča do zavezniških narodov, ki je angleškemu javnemu mnenju po volji.

A M E R I K A Z A R O O S E V E L T A. Wendel Wilkie, Rooseveltov protikandidat za predsedniške volitve, je kandidiral za guvernerja države Wisconsin. Položaj pa je bil zanj tako neugoden, da je kandidatura umaknil. Te volitve so bile merilo za bodoče predsedniške volitve v Ameriki. Jasno se je pokazalo da so Združene Države za Roosevelt in njegovo teheransko politiko. Wendel Wilkie je propadel, kljub temu, da predstavlja protiizolacionistično krilo v republikanski stranki.

---oOo---

PRIHOD SOVJETSKE MISIJE

Ko sta kljub intrigam bivše jugoslovanske vlade v Londonu Narodno Osvobodilna Vojska Jugoslavije in jugoslovansko osvobodilno gibanje vzbudila občudovanje in pozornost vsega sveta, je Velika Britanija poslala tudi v Glavni štab Slovenije člana svoje vojaške misije v Jugoslaviji, majorja Williama Jonesa, ki je postal naš veliki prijatelj. Kmalu mu je sledil poročnik Vuchinich, član vojaške misije Združenih Držav Amerike. Oba danes delita dobro in zlo z našimi borci in sta navdušena nad tem, kar vidita.

Sedaj so prispeli k nam na naša slovenska tla tudi člani tretje zavezniške misije pri Vrhovnem štabu NOV in POJ, sovjetske misije. V Glavni štab Slovenije so prišli polkovnik Nikolaj Patrahajcev, kot namestnik generalnega majorja Kornejeva, šefa celotne vojaške misije v Jugoslaviji, podpolkovnik Boris Bogomolov, poročnik Gergi Liho in podporočnik Evgenij Kuljkov. Prihod zastopnikov junaške sovjetske armade nas je navdihnil z velikim veseljem. Sedaj so z nami predstavniki vseh treh velikih zavezniških armad in pri nas v Jugoslaviji kakor tudi v naši ožji slovenski domovini izpričujejo, da je sodelovanje in skupnost zavezniških sil največje jamstvo za zmago nad Hitlerjevo Nemčijo.

Bivanje vseh treh zavezniških misij v naši junaški Narodno Osvobodilni Vojski pa je tudi jasno znamenje, da bo sodelovanje nove Jugoslavije z zavezniki čim dalje globlje, da bo njihova pomoč čim dalje bolj učinkovita.

In to se je zgodilo v marcu 1944, ko je napočila za svobodoljubne borce po dolгих letih zime pomlad, ko sleherni tovariš in tovarišica čutita, da bo zasijalo sonce svobode za ves slovenski narod in za vso Jugoslavijo.

Iz srca nam dobrodošli, vsi zastopniki zavezniških držav, ki ste prišli med nas, da nam potrdite našo enakopravnost v skupnosti narodov, ki se bore za svobodo in človeške pravice in nam naznanjate bližajočo se zmago nad okrutnimi tlačitelji človeštva.

Iz srca nam dobrodošli, predstavniki Rdeče Armade, ki v drugem četrtnem stoletju svojega obstoja uničuje največjega sovražnika človeštva hitlerjevo Nemčijo. Preko vas pozdravljamo vso divno Rdečo Armado in njenega genialnega vojskovodjo, maršala Stalina.

Ing. DUŠAN SERNEC

---oOo---

~~~~~  
~ ČITAJTE IN ŠIRITE " SLOVENSKI POROČEVALEC " ~~~~~  
~~~~~

KAKŠNE SO VOLITVE OF.

Živahna volilna kampanja.

Od Kolpe pa vse do vrat Ljubljane, Gorice in Trsta pretresa prebivalstvo v vseh vaseh in mestih na številnih sestankih kandidate. Med dobrimi izbira najboljše. Že kandidatne liste naj bi predstavljale izbor najsposobnejših, najdelavnejših ljudi v kraju. Ljudstvo živahno izkorišča pravico, da sme samostojno dopolniti kandidatno listo s svojimi kandidati, vsakdo, ki je mnenja, da bi bil namesto postavljenih kandidatov v krajevnem narodnoosvobodilnem odboru, ali v okrajni narodnoosvobodilni skupščini bolj na mestu kdo drugi. V večini krajev je postavljenih več, pogosto celo po dvakrat ali trikrat toliko kandidatov, kolikor je na razpolago odborniških oziroma odposlanskih mest. Slovenski človek se zaveda, da sam postavlja kandidatne liste, medtem, ko so jih prej sestavljale peščice ljudi v štabih raznih strank. Pri takem postavljanju ni bila merodajna sposobnost, delavnost in moralna kakovost, temveč strankarska pripadnost in zvestoba strankinim mogotcem.

Naše volitve so živahne in razgibane. Kazumljivo. Slovenskemu volilcu se tokrat ni treba odločati med eno ali drugo, po zgolj strankarskih vidikih sestavljeno kandidatno listo v celoti, temveč more izmed kandidatov, postavljenih od volilcev samih, izbrati prav osebo tistega kandidata, ki mu zaupa. Pri naših volitvah se prvič izloča odločanje po strankarskih vidikih in uvaja načelo o izbiri kandidata po osebnem zaupanju.

Prav posebno pade v oči veliko število ženskih kandidatur. Žene in dekleta so že v celi vrsti krajev izvolili ne samo za članice odborov in za odposlanke v okrajne skupščine, temveč tudi za tajnice in predsednice. Tako nastopa pri naših volitvah slovenska žena prvič v zgodovini ne le kot enakopravna volilka, temveč tudi kot enakopravna aktivna sodelovalka v krajevnih organih narodne oblasti za gospodarski, kulturni in socialni napredek domačega kraja.

V celi vrsti krajev so že izvedene volitve. Povsod kažejo neko posebnost. Pričajo namreč o visoki razumski ravni našega ljudstva. Dasi zaradi velikega števila kandidatov in zaradi ločenih volitev predsednika, tajnika, članov krajevnega narodnoosvobodilnega odbora in odposlancev v okrajno narodnoosvobodilno skupščino ni ravno lahko izvoliti pravo število za tisti kraj določenih kandidatov, je vendar na ravnost presenetljivo malo neveljavnih glasov. V čisto kmečkih občinah ob stodontni udeležbi volilnih upravičencev, med njimi celo nad osemdeset let starih ženic, pogosto ni niti ene neveljavne glasovnice.

Z našimi volitvami se ne množe samo vrste novih političnih in gospodarskih delavcev in delavk, temveč se vzgaja tudi vse ljudstvo k zavestnemu političnemu sodelovanju in sodelovanju. S tem se pa že z volitvami gradijo trdne osnove za gradbo resnične ljudske demokracije. Naše geslo je: vsi na volitve!

TRETTJA OBLETNICA OF.

27. aprila 1941. Na zunaj skromen dan za vsakdanje življenje. V vrvežu takratnih vojnih dogodkov ni pomenilo nič. In vendar je ta dan tako važen v zgodovini slovenskega naroda. Po treh letih gledamo nanj s ponosom kot na svoj največji praznik, ne, kot na svoj največji delavni dan. Spomin na ta dan bo v slovenski prihodnosti vedno svetlejši,

vedno bolj se bomo zavedali njegove vrednosti za življenje slovenskega naroda in nove Jugoslavije.

27. aprila 1941 pomeni prebujenje slovenskega naroda, prebujenje iz tiste pasivnosti, ki je bila njegova značilnost dolgih tisoč dve sto let od "Crtomirovih" časov do današnjih dni, ko se je dvignil hlapec Jernej in zahteval svojo pravico. Nemško nasilje je prisililo k molku nemško nasilje ga je tudi prebudilo, - pa čeprav je bilo za to treba tisoč dve sto let.

V aprilskih dneh pred tremi leti je vsata v hitlerjevskem "novem redu" slovenskemu narodu največja nevarnost. Grozila mu je vzeti čast in življenje. Slovenski narod je tedaj zgrabil za orožje in se v Osvobodilni Fronti uprl okupatorju. Tri leta se že bori na življenje in smrt. In po treh letih borbe ve, da si je priboril pravico do življenja pod soncem. A ne samo to. Zaradi svojega junaštva, ki ga je pokazal ves narod kljub neštetim žrtvam in trpljenju, in zaradi svoje enotnosti v velikem osvobodilnem boju je postal znan in cenjen po vsem svetu, postal je enakopraven član vseh narodov na svetu. Vsemu temu je odprl pot 27. april 1941.

27. april 1941. Skromen takrat. Po treh letih so se pokazali veliki sadovi tega dne. V kratkem času se je otresel slovenski narod grehov preteklosti, hlapčevskega duha, iz naroda hlapcev je postal narod borcev, narod junakov. Starega suženjstva v njem ni več. Z lastno krvjo si je priboril vse, kar ima, svobodo, bratstvo, demokracijo. Z lastno roko osvobaja svojo zemljo od okupatorja, iz lastnih sil si oblikuje svojo novo oblast. Narod, ki si je že med borbo postavil temeljne kamne svoje oblasti, more od prihodnosti po pravici pričakovati še več. V borbi preizkušene sile bodo znale voditi narod tudi v svobodi.

27. april 1941. Velik dan v zgodovini slovenskega naroda. Po tisoč dve sto letih največja prelomnica, ki mu je odprla novo pot v boljše in srečnejše življenje v svobodni, demokratični in federativni Jugoslaviji.

Pozivamo vse odbore Osvobodilne Fronte, da proslave ta veliki slovenski dan z zborovanji, shodi in mitingi. Na njih naj pokažejo, kako se slovenski narod zaveda, da si je vse ustvaril sam, da o samem sebi odloča in hoče odločati vedno le sam.

MAJORJU JONEŠU V SLOVO

Naša osvobodilna borba nosi pečat najboljših borcev, ki so jo kovali. Z njo bo zvezan tudi naš prijatelj, ki se danes poslavlja od nas major Jones, angleški zvezni oficir pri Glavnem štabu NOV in POS. Ob svojem slovesu nam je major Jones pripovedoval.

Fred letom dni nas je iz puščave pozval brigadni general v Kairo in mi predlagal, naj se s padalom spustim v Jugoslavijo. "Tam so partizani," mi je dejal, "močno gibanje proti okupatorju, o katerem ni mam nobenih pravih poročil." Stavil sem samo en pogoj, da je gibanje ljudsko, demokratično. Že v drugič sem postal prostovoljec v globokem prepričanju, da je treba braniti demokracijo pred fašizmom, da je treba priboriti svobodo za ves svet. In v tem svojem globokem prepričanju sem takoj uganil, kje so sile svobode v Jugoslaviji.

"Od prvega dneva, ko sem se spustil v Jugoslavijo, pa do danes se nisem nikdar čutil tujca med vami. Od prvega stika s partizani na Hrvatskem sem razumel vaše nagibe in smotre in sem čutil, da bom pridobil med vami izkušnje, o katerih sem dolgo let sanjal in upal. Globoko ljubim svobodo. Prišel sem med vas in spoznal, da se borite zanjo kljub

omejenim sredstvom, ki jih imate na razpolago, da ste se organizirali za boj sami, brez zunanje pomoči in dosegli velike uspehe, ter da ste odločeni za vsako ceno doseči osvoboditev svoje domovine, tudi za ceno lastnega življenja. Z velikim veseljem sem od vsega začetka opazoval vaše gibanje, naraščanje vaše organizacije, širjenje vaše moči, vedno večjo podporo, ki vam je prihajala od vsepovsod. Z napredkom, ki ste ga napravili, po vesteh, ki so šle v svet, ste imeli ogromen vpliv na zapadni svet. Moje mnenje je, da niste nosili same breme notranjega boja, temveč ste morali nositi tudi breme po časnega razvoja javnega mnenja v zapadnem svetu. Potrpežljivo ste čakali na zasluženno pomoč, ki vam sedaj prihaja v vedno večji meri. Vi ste stvaritelji tega gibanja, vi ste dali svoje najboljše moči zanj. Zdaj se bliža čas nagrade. V kratkem bo vaša dežela popolnoma osvobodjena izpod okupatorjevega jarma. Se prej pa bodo morda nad vas prišle trde preizkušnje, ki bodo zahtevale velike žrtve. Pripravljeni morate biti na to, da jih premagate. Prepričan sem tudi, da boste znali ustvariti deželo svobode, da boste znali svobodo uživati. Zaradi vsega tega mi je bila največja čast, ki ste mi jo izkazali, da ste me imenovali tovariša-partizana."

Besede majorja Jonesa najbolj razodevajo njegovo tesno povezanost z nami. Z globokim razumevanjem in veseljem je sledil vsake mu koraku naše demokracije in razmišljal o tem, kako jo bo posredoval svoji domovini Kanadi.

Ob slovesu se spominjamo vseh tistih trenutkov, ki so nas najbolj navezali nanj. Njegovega junaškega vedenja pri napadu na Lužemberk avgusta 1943, njegovih izjav in pozivov zapeljanim belogardistom, njegovih govorov na naših shodih, njegovih obiskov po naših vaseh, njegovega tesnega prijateljstva z vsemi in vsakim, ki je bil vključen v naše osvobodilno gibanje.

Major Jones odhaja, toda nas ne zapušča. S seboj odnaša spomine na našo borbo, naše časopise in brošure, dolge spiske Komisije za preizkovanje zločinov okupatorjev na našem ozemlju, dokumente o našem parlamentu in naših volitvah, ki so prve tajne volitve v okupirani Evropi. Vrača se v Anglijo, da bo pomagal širiti resnico o nas, da bo zunaj povečal število tistih, ki so prepričani, da se poraja v Jugoslaviji primer svobode za vso Evropo.

ODGOVOR KRVNIKOM

Pred nami leže veliki, beli letaki. Naznanjajo, da so bili dne tega in tega ustreljeni v St. Vidu, Medvodah, Mengšu in drugod naslednji banditi in njih pomagači.

Z grozo v srcu beremo dolgo vrsto imen. Iz vseh kotov Gorenjske so: iz Zirov, St. Vida, Skofje Loke, Bleda, Rečice, Jesenic, Vodice, Kranja, Kroke, iz Ljubljane. Trije med njimi so Italijani iz Trsta in Pirana, živi dokazi, da je naš največji sovražnik hitlerizem. Vseh starosti so, rojeni v letih od 1872 do 1924. Starci in mladi fantje, očetje in bratje. Med njimi je cela vrsta zdravnikov: dr. Viktor Kocjančič, rojen 1. 11. 1901 v Skofji Loki, dr. Mihael Kamin, rojen 20. 9. 1898, šef umobolnice v Ljubljani, zdravnik neprecenljivega znanja, dr. Stanislav Klinc, rojen 10. 5. 1901, doktor kemije in medicine ter izreden talent.

Letaki končujejo: "Gorenjci, zahvalite se za to banditom in njihovi pomagačem! Usmrčeni bi danes še živeli, ako bi se ne zgodili ti strahopetni napadi in zahrbtna grozodejstva." Letake je podpisal der höhere SS und Polizeiführer Rösener, SS-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei.

Beremo letak, ki ga je izdal Okrožni odbor OF v Kamniku.

V vasi Stegnje blizu Radomelj so se v prazni hiši, torej brez prebivalcev, od časa do časa shajali naši borci. Po podli izdaji naših slovenskih janičarjev je bila ta hiša uničena. Iz nje so ušli vsi, razen treh, ki so zbežali v napačno smer. Gestapu in slovenskim janičarjem - plavogardistom ni bilo dovolj, da so ubili tri naše borce. To jim je bilo premalo. V svojem divjem besu so se znesli nad dvema nedolžnima družinama iz sosednjih hiš, oddaljenih kakih 20 do 50 metrov, ki o se stankih naših borcev na tem mestu sploh niso vedele. Te pošasti v človeški podobi so vdrle v ti hiši, postrelile kar je prišlo pod puške, hiše zažgale, umirajoče žene in otroke pa pustile, da so se cvrli pri živih telesih v ognju gorečih hiš. Tako so v prvi hiši zgoreli otrok ter možki in njegova sestra, v drugi hiši pa mož, žena in šest majhnih otrok. Šele čez dva dni so dobri ljudje spodobno pokopali enajst v pekelu najdenih okostnjakov.

Drugi dogodek priča o strahopetnosti gestapa in njegovem sadizmu pri ubijanju otrok. V gozdu nad Prevojami so grabili listje Franc in Božo Pogácar ter Janez Gostič, vsi stari dvanajst do šestnajst let. Mimo so prišli štirje partizani, preganjani po gestapu in slovenskih izdajalcih. Gestapo je videč, da ne more dobiti ali zadeti partizanov, v besnosti postrelila vse tri otroke in jih pustila ležati v gozdu, ne da bi koga o tem obvestila.

Pregledujemo fotografije, ki so jih gorenjski partizani našli pri ubitih Nemcih. Predstavljajo naše mrtve borce, ki so jih nosile nacistične zverine s seboj kot znak zmagoslavja.

Jelovica 1942 piše na hrbtu fotografije. Junak za junakom na trati, vsi strahovito razmesarjeni.

Tovarišica, mlado, lepo dekle, golo do pasu, z globoko rano na vratu križ na kranjskem križišču, na njem obešen "bandit".

Mrtev partizan pod cvetocimi češnjami na gorenjskem pobočju.

Gestapovska postaja: v ospredju ponosen partizan, za njim posmehljivi obrazi gestapovskih psov.

Partizanov grob v mirni gorenjski hosti,

In spet strašno izkaženo lice mladega partizana.

Gorenjci zahvalite se za to banditom in njihovim pomagačem, pravi letak.

Ne, ne zahvalujte se partizanom za streljanje talcev, ne za zverinska požiganja ne zamrcvarjenje naših borcev! Zahvalite se vašim junakom, da so vas rešili preseljevanja, da so rešili vaše sinove vzhodne fronte, da vas branijo pred rekvizicijami! Zahvalite se vašim junakom, ki vsak dan s krvjo osvobajajo nove predele slovenske zemlje, zahvalite se brigadam in divizijam, ki stoje na naših mejah! Zahvalite se jim, da se danes na osvobojenem slovenskem ozemlju prvič v zgodovini vzpostavlja slovenska narodna oblast!

Usmrčeni bi morda še živeli, a ves slovenski narod bi bil obsojen na smrt!

Gorenjci, sami ste dali krvnikom odgovor. Vaš odgovor na nasilje je množičen odhod v partizane. Ne strah, ampak masčevanje in borba! Za vsa kega našega padlega bo poginilo desetine Nemcev in med njimi bo tudi der höherer Polizeiführer Rosener, ki je prvi odgovoren za množična streljanja slovenskih ljudi na Gorenjskem.

=====

~ DAN SODBE IN POVRACILA JE BLIZU ~

=====

PO SLOVENSKI ZEMLJI

KOČEVSKO - RIBNJSKO OKROŽJE

V o l i t v e p r i p r a v l j a m o. Naše okrožje je naj boljši dokaz, kako velikega, globokega pomena so volitve v narodno-osvobodilne odbore. Na volilne sestanke prihaja res vsa vas od pionirjev do osemdeset do devetdesetletnih starčkov in mater z dojenčki na rokah. Zadnja plast ledumed zborovalci in prireditelji sestankov, je prebita, vse se živo zanima za vprašanja in sodeluje v razgovoru. Prav žene so morda tiste, ki danes z največjo vnemo posegajo v volitve. Proti njim ni nobenih predsodkov več. Edino vprašanje, ki si ga še postavljajo volilci je, ali je človek, ki ga bomo volili, res vreden našega zaupanja. Novi vspan osvobodilnega gibanja zajema tudi belo gardistične vasi, v katerih se ljudje množično udeležujejo volilnih sestankov.

Okupatorji in njih švabobranski hlapci skušajo volitve ovirati z vdori na osvobojeno ozemlje, z razširjanjem vesti, to in to vas bomo zasedli in ono bomo bombardirali ter s pošiljanjem ovaduhov, ki skušajo vohati, kje se bodo volitve izvajale. Tako smo nedavno ujeli v žensko preoblečenega ovaduha v bližini Sodražice. Vodili smo ga skozi vasi. To vam je bila najlepša slika našega razpoloženja do švabobrancev. Ljudje so ga pljuvali, zmerjali, toliko da ga niso kamenjali, preden smo ga izročili rednemu vojaškemu sodišču.

Ko se sedaj vsa vas vključuje v razgibano predvolilno življenje, razumejo ljudje, zakaj skuša sovražnik preprečiti svobodne volitve, in je njihova hvaležnost naši vojski tem večja, ker se zavedajo, da jemo goče volitve izvajati samo zato, ker branijo naše edinice z lastno kravo pridobitve osvobojenega ozemlja. Kako klavrne so švabobranske postavbe! Kako klavrn je njih položaj v "zavezniški" nemški vojski! Ko prihajajo v Ribnico, prosjajo za surovo repo in zelje, tako so sestradani. Najlepša slika njihovega zavezništva pa je kolona, v kateri se peljejo Nemci, za njimi pa capljajo švabobranci-peš. Zato tudi Nemci kljub vsem naporom z vdori na naše osvobojeno ozemlje ne uspejo, ker je njihova vojska vsa razjeđena od znotraj in gnila do zadnjega.

Predvolilne priprave so razgibale vse življenje. Potrebe vasi nam stopajo pred oči in skušamo jih rešiti na čim hitrejši in boljši način. V porušenih vaseh si gradimo barake, izdelujemo grablje in šefere za vse okrožje, odpiramo nove šole. Do sedaj smo odprli šole z 2.707 učenci in hitimo, da noben otrok ne bo ostal brez šole. V kulturno življenje pri nas se razcveta kot roža spomladi. Vasi, katera bo napisala najboljšo igro, štiridesetletne žene same igrajo, katere ki nosijo vso težo gospodinjstva v vojnem času. To kaže na neverjetno življensko silo, ki se prebuja v našem narodu.

N O T R A N J S K A

E l e k t r i k o n a p e l j u j e m o. V naših porušenih in požganih vaseh so zapeli prvi krampi in lopate. Električno napeljujemo. Napeljali smo jo že na Vrh in Podgoro, v Viševk in Markovec. V kratkem pa bo zasvetila na Vrhniki in na Knježji njivi. To je brez dvoma velikega gospodarskega pomena, posebno danes, ko ni petroleja.

se večjega pomena pa bo to po vojni, ko bo služila elektrika kot po gonsko sredstvo za kmečke in druge gospodarske stroje.

Se važnejši kot gospodarska stran tega dejstva pa je način izvedbe. Naše ljudstvo, ki je odmaknjeno od prometnih poti, se je pred vojno dolgo potegovalo za elektriko, pa je ni dobilo. Električna je stekla mimo, koraka v stran pa ni naredila. Tudi v krajih, kjer je bil električni vod napeljan, niso dobile vse hiše elektrike, ker je bila napeljava za siromašnega človeka pač predraga.

Sedaj pomanjkanje denarja ni bila ovira, da bi kdo ne dobil elektrike, kajti sedaj ni bilo dolgotrajnih sej in raznih komisij, katerim bi bilo treba plačati dnevnice. Ljudstvo je vzelo vso stvar v lastne roke, zato je bil uspeh zagotovljen. Okrožni odbor OF za Notranjsko je pomagal ljudem v toliko, da jim je dal na razpolago strokovne moči. Vse drugo je napravilo ljudstvo samo. Toliko složnosti ni še pokazalo pri nobeni stvari. Vsi so prijeli za delo. Ko so na primer Bahnpoljčani šli na bivšo mejo po gradivo, so šli vsi, starejši in mladina. Vsak je hotel žrtvovati svoj delež k urešničenju načrta, ki so ga skupno napravili. Tu je bila nakazana pot za našo bodočo gospodarsko obnovo. Ne razne komisije, ki so prej hodile okrog zaradi dnevnic, ne prošnje na razne urade, temveč složno in skupno delo bo preobrazilo našo zemljo, da bo nudila dovolj kruha delovnim rokam, bo postavilo in zgradilo porušene domove.

GABER.

PRIMORSKA

V partizanski šoli. Prišli smo v lepo Vipavo. Kmetje so delali na polju. Kmalu je bila vsa vas na nogah in veselo pozdravljala novo došle partizane. Posebno glasni so bili klici, ki so prihajali iz šole. Otroci so dvigali pesti, pozdravljali in peli partizanske pesmi. Vse je bilo veselo in prešerno.

Stopili smo v svobodno slovensko šolo, da vidimo mlade partizane, kakor se otroci sami imenujejo. "Smrt fašizmu!" - "Svoboda narodu!" je začelo iz mladih grl. Vse oči so bile uprte v nas partizane, ki se bo rimo tudi za slovenske šole. V razredu je vladala izredna živahnost. Ko je učiteljica vprašala, kdo zna to ali ono, so se dvignile vse male ročice. Vsi so hoteli deklamirati, brati, pripovedovati. Razali so nam zvezke in hoteli pripovedovati o naši borbi, o partizanskem življenju, o Titu. Ko smo jih vprašali, če poznajo partizanske pesmi, so vsi vstali in začeli. "Svobodna Slovenija". Naši otroci uživajo ob partizanski pesmi, z vsem srcem sodelujejo z deklamacijami in pevskimi zbori na raznih mitingih. Ustanavljajo se že otroške gledališke skupine, ki na stopajo z izbranim programom.

V partizanski šoli vlada prav posebna domačnost, prisrčnost, živahnost in stroga resnost. Otroci so pazljivi in delavni. Šolska snov je vzeta iz otroškega življenja in neposredne otrokove bližine. Kar vse se govori danes po vaseh, uči tudi šola, tako da se mladina seznanja z narodno-osvobodilno borbo. Učenci hočejo tudi nekaj prispevati k zmagi, zato zbirajo orožje, municijo, hrano in so v službi kot kurirji. Partizanom so vestno na uslugo in vrše obvesčevalno službo. Prav dobro poznajo naše hrabre komandante in mučenike. Človek je kar presenečen, ko ti pripovedujejo o zadnjem mitingu, kjer so govorili voditelji: Pevk, Primož, Luka in drugi.

Po končanem pouku gredo na polje, ker vedo, da morajo trdo delati, za očeta in brata partizana. V vasi je mnogo otrok in bili smo zelo presenečeni, ko smo videli prav vsakega pri svojem delu.

SLOVENC!

PODPISUJTE POSOJILLO!

Slovensko ljudstvo gradi svojo oblast. Povsod, kjer dopuščajo razmere, prevzemajo najsposobnejši vso upravo v svoje roke. Osvobodilna Fronta tako izpolnjuje veliko obljubo, ki jo je dala ob svoji ustanovitvi, da bo namreč s svojo borbo prenehala šele takrat, ko bo Slovenci res svoj gospod na svoji zemlji.

Ko danes ugotavljamo vse velike uspehe in nov, res ljudski razvoj našega gibanja, se moramo zavedati, da vse to dolgujemo naši hrabri, ne ustrašeni, naši slovenski vojski. Zavedati pa se moramo tudi, da še ni smo na cilju. Se bomo imeli dovolj in težkega dela. Se bodo potrebne krave odločne borbe naše vojske.

Za to delo in za te borbe moramo biti pripravljeni mi vsi in pred vsem naša vojska. Da pa bo ta priprava in oskrba dobra, da bomo lahko ohranili borbeno sposobnost naše vojske, da bomo ohranili narodu za bodoče napore vse tiste, ki jih že pritiskata glad in pomanjkanje, so nam potrebna finančna sredstva. Samo z denarjem lahko nabavljamo hrano, obleko in vse drugo, kar nam je za življenje in delo najnujnejše.

Slovensko ljudstvo se je preko Osvobodilne Fronte zaklelo, da si bo z lastnimi silami priborilo in očuvalo svojo svobodo. In kakor ni smo iskali v tujini vojakov za svoje partizanske čete, temveč smo postavili svojega, slovenskega vojaka, tako tudi denarnih sredstev ne bomo iskali pri sosedih, temveč si bomo pomagali sami. Slovenci smo del na novo se porajajoče Jugoslavije. Njen predstavnik AVNOJ je že pred meseci razpisal veliko posojilo svobode. K temu posojilu moramo in hočemo prispevati tudi mi Slovenci. Z njim bomo podprli našo lastno slovensko vojsko in pomagali sami NOVJ.

Slovenski partizan je s krvjo največ žrtvoval. Izpolnite svojo dolžnost še vsi tisti, ki razpolagate z večjimi denarnimi sredstvi! Podpišite nemudoma naše domače, slovensko posojilo svobode. Ne samo, da boste s tem usposobili svojo vojsko, svoje upravne organe za nadaljnje delo, imeli boste tudi sami korist, saj je podpis posojila najvažnejša naložitev denarja.

VSE DENAR V POSOJILLO SVOBODE!

VSE ZA ZMAGO, VSE ZA VOJSKO!

LASTNA VOJSKA, LASTNA SREDSTVA!

TI DANES DOMOVINI, DOMOVINA JUTRI

TEBI!

ŽIVELA NAŠA SVOBODA IN SAMOSTOJ

NOST!

ŽIVELA NAŠA VOJSKA!

PODPISUJTE POSOJILLO SVOBODE!

Zakaj se ne smejite več?

Nemške štuke so razbijale Beograd. Pred tremi leti je bilo. Klazni Frici, osemnajstletni frkolini, ki so sedeli v letalih, so hladnokrvno spuščali bombo za bombo. Smeje so gledali, kako se je Beograd spreminjal v razvaline. Peli so svoje lajajoče marše, ko so mitraljiral i bežeče žene in otroke. Tam doma v Nemčiji so potem pripovedovali svojim Gretam, kako so uničevali barbare. In Grete so se smejale in jih oboževale za njihova junaštva.

Vsa Nemčija se je smejala in vriskala. Pri kosilu, ko so se mastili z naropanimi šunkami in klobasami jim je radio tulil marš za maršom. Brnenje letal v radiu jim je bila najljubša pesem, vmes pa reportaže PK. Hripav glas, ki se je mešal z brnenjem in tuljenjem štuk in eksplozijami bomb, je pripovedoval od zmagovalstva pijanim hitlerjancem, kako ravnokar rušijo Beograd, kako vse beži, kako jih kosijo z mitraljezi. Frici in Grete so ploskali in še z večjim tekom požirali - nakradene šunke in klobase in jih zalivali s francoskim šampanjcem. Saj je bila Velika noč, ki jo je treba proslaviti.

Tam v Beogradu je bila tudi Velika noč. Sonce je prijetno grelo, prve črešnje so se razcvetale. Toda Beograd je bil porusen. Kamor si stopil se ležala trupla. Mati je še tesno pritiskala k sebi svoje dekle, oba je prerezal mitraljez. Ni bilo ne šunke in ne šampanjca. Samo skorjico kruha so si želeli begunjci, ki so se razlili po beograjski okolici.

Tudi letos bo Velika noč. Sonce bo prav tako grelo in ponekod se bodo odprle črešnje. Pomlad bo zajela Evropo.

Kako jo boste proslavljali, Frici in Grete? Ali boste jedli šunke in klobase? Se boste še divje smejali reportažam? Ne? Zakaj ne?

Angleški in amerikanski bombarderji vas vznemirjajo, pravite. Šesttonske bombe so pretežke za vas. Na Veliko noč bo treba čepeti v zaklonišču in trepetati od strahu, da vam ne pade na glavo. Ali se vam ne zdi, Frici in Grete, da je letošnja Velika noč podobna oni 1941? Samo ena razlika je: takrat ste vi rusili Beograd in se široko smejali, danes rušijo Amerikanci Berlin in se smejimo mi.

Smejte se še vi! S smehom si skrajšate čas v zakloniščih, s smehom umirajte! Saj tako vam svetuje vaš Göbels.

POLIC RADKO

DROBNE VESTI

Moskva 6. aprila. V južni Nemčiji inozemski delavci beže v veliki številu. Beže proti vzhodu, zlasti pa na Slovaško, kjer se zbira po gorah in gozdovih. Vedno pogostejši postajajo napadi pobeglih inozemskih delavcev na posamezne nemške policaje ali pa tudi policijske skupine. Inozemski delavci si na ta način proskrbijo orožje. Vedno več je pa tudi takih primerov, da ga odvzamejo nemškim policistom

kar v javnih prostorih, na kolodvorih, ali jim ga pa izmaknejo. Nemške vojaške oblasti so okrepile patrolno delovanje SS oddelkov v prostoru med Inomostom in Bratislavo, kjer vrše te patrole obsežne racije v posameznih krajih. Prebivalce Münchena je oblast posvarila, naj se ne podajajo v munhensko okolico na sprehode ali izlete, češ da so taki izleti nevarni zaradi inozemskih delavcev, ki se

skrivajo po okolici kot begunci.

Moskva 6. aprila. V Zürichu so izvedeli iz zanesljivih vojaških virov, da posebni Himmlerjevi odredi tajno odpravljajo posamezne SS divizije na vzhodno fronto, da bi to ne imelo slabih posledic za ohranitev miru v sami Nemčiji.

Iz Grčije poročajo, da je začela v deželi velika železničarska stavka. Začela se je v Atenah in zajela nato železničarsko delavnico v Pireju. Razširila se je tudi na severno Grčijo in Paleponez.

Iz Poljske poročajo, da so bili brezuspešni nemški poskusi, da bi nahujskali Poljake proti Sovjetski Zvezi. V okraju Račom je skušal tamkajšnji nacistični komisar pripraviti tri poljske škofe, da bi izdali pastirska pisma proti Sovjetski Zvezi, toda mu ni uspelo.

Iz Ženeve poročajo, da se bavi jo švicarski listi zelo obširno s sovražnim razpoloženjem proti Hitlerju v Nemčiji, ki se vedno bolj širi, zlasti zaradi porazov na vzhodu in letalskih napadov na nemška mesta. Gestapo ne more več kontrolirati življenja v Nemčiji.

List "Stuttgarter nationalsozialistischer Kurier" piše o defektističnem razpoloženju v Nemčiji, in se pritožuje, da najširši krogi naroda ne zaupajo uradnim poročilom o vojnih dogodkih.

Turški list "Tani" prinaša poročilo nekega očividca o razmerah v Berlinu in Nemčiji. Poročilo pravi, da so ljudje v Nemčiji postali trudni in brezbrizni. Njihovi živci so prenapeti. Po mestih so hiše slabo kurjene, stanovanjem manjkajo okna, in ljudje so brez toplih oblek. V Berlinu ohranjujejo le nekatero cestno železnico in ljudje stradajo.

"Timesov" dopisnik poroča iz Ankare, da se pojavlja med romunsko vojsko znaki razkroja.

Meseca marca so ameriška letala izvršila 25 napadov, angleška pa 28, od tega 8 velenapadov na Nem

čijo in na ozemlje zapadne Evrope ki so ga bili zasedli Nemci. Meseca marca je dosegla zavezniška letalska ofenziva svoj višek. Dnevno je bilo odvrženih na Nemčijo in na ozemlje zasedeno od Nemcev, po 2000 ton bomb. Nemci so izgubili meseca marca 1:081 letal. Izgube Amerikancev na bombnikih znašajo 3%, na lovcih pa 1%. Izgube Angležev znašajo 4,5%.

IZJAVA IZVRŠNEGA ODBORA HSS NA OSVOBOJENEM OZEMLJU HRVATSKE.

Na osvobojenem ozemlju je izšla prva letvšnja številka Hrvatske Seljačke Stranke "Slobodni dom", ki je začelo izhajati lani. V tej številki je natisnjena izjava Izvršnega odbora HSS, ki jo je podpisalo 38 članov odbora na osvobodjenem ozemlju Hrvatske. V izjavi je rečeno, da je HSS od tedaj, ko je začel Maček pozivati na sodelovanje s Pveličem, ostala brez vodstva, ostala brez vodstva v najtežji dobi hrvatske zgodovine. Prav to je bilo potrebno tistim, ki so težili za tem, da uničijo zavest hrvatskega naroda. Tedaj je pozval Tito k osvobodilni borbi in simpatizerji - HSS so takoj vstopili v vrste narodno osvobodilnega gibanja. V preteklem letu je ponovno začel izhajati "Svobodni dom" ter je bilo ustvarjeno novo vodstvo HSS. Da je bilo sestavljeno pravo vodstvo, dokazuje okolnost, da stoje ti novi voditelji v prvih borbenih vrstah. Dalje je to vodstvo sodelovalo pri sprejetju zgodovinskih sklepov na rodno osvobodilnega gibanja. Člani Izvršnega odbora HSS so skupno s predstavniki ostalih narodov Jugoslavije sprejeli sklepe o federativni ureditvi, s čimer so pokazali zvestobo kmečkemu gibanju in s samoodločbo hrvatskega naroda rešili tudi hrvatsko vprašanje. Tisti, ki so se pred tremi leti sami razšli, se sedaj pripravljajo, da zabodejo nož v hrbet narodno osvobodilnemu gibanju. Tedaj so pozivali in dajali navodila narodu, naj čaka in naj ne vstopi v borbo, sedaj pa narod pozivajo proti narodno osvobodilnemu gibanju.

Negdanji "voditelji" Maček, Kušatič, Pernar, Tarbar, Medvedič, Smolek in Jančiković se družijo z Nemci in niti eden ne sodeluje v boju za svobodo svojega naroda. Vsi ti, ki si samovoljno laste še vedno vodstvo v HSS, delajo pa proti narodno-osvobodilni borbi, so narod

ni izdajalci. Izjava se končuje z naslednjimi besedami: "Edina in prava naša zaščita je NOVJ! Naši zavezniki so Sovjetska Zveza, Amerika in Anglija! Naš voditelj je Tito! Stopite vsi v borbene vrste za republikansko Hrvatsko v novi, federativni družini enakopravnih narodov Jugoslavije!"

IV VINICARJI SMO BILI PREVARJENI!

Po vseh Slovenskih goricah in Prlekiji, od Madgone do Ormoža, po vseh Halozah, okrog Slov. Bistrice, v Pekrah, v Skalcah in okrog St. Ilja, povsod smo se raztresli. Povsod med zelenjem vinogradov vidiš bele zidance in poleg zidanic raztrgane viničarske bajte.

Spali smo na slami, oblačili se v cunje, jedli smo repo in garali v vinogradih tujih gospodarjev slovenske zemlje. Mirno in vdano smo prenašali galico na okrvavljenih hrbtih, rigolali smo za 6 din na dan in četrt litra plesnjive pikole in ves čas se ni nič spremenilo. Ječali smo in trpeli, tu in tam je bil naš vzdih močnejši in zopet se je vse zaprlo v nas, nič se ni spremenilo, nič...

Ob nedeljah smo prosili Boga, da bi nam olajšal breme, zvesto smo poslušali voditelje, ki so nam vedno le svetovali potrpljenje in zvesto izpolnjevanje gospodovih naredb. Tolažili smo se s starim izrekom: "Reveži so bili, in reveži bodo ostali", toda v nas se je kljub temu kaj uprlo. Nekaj se je zakrnilo v nas in trde bolečine so nam prešle v kri in meso, v dušo, in naša srca so postala tihi ogenj, ki mora vsak hip izbruhniti.

Vedeli smo, da za nas ni pravice, ne resnice; čutili smo, da za nas sploh nič ni razen prenašanja galice na hrbtih in zvestobe do gospoda, razen cunj in plesnive smarnice, razen gospodarja, ki se je znašel nekje tam za advokatskim stolom v Ptuj, Gracu, Dunaju, v Nemčiji in celo na Madžarskem. Po enkrat, dvakrat je prišel med letom in na koncu leta je odpeljal sadove naših krvavih žuljev. Nihče izmed njih se ni zmenil za naše trpljenje, le rezali so se naši bednosti in tako skrivaj so nam začeli prišepetavati, da nam samo Hitler lahko prinese rešitev. In mi, brezdomovinci, se res nismo znašli. Ko so mnogi Slovenci prepevali: "Lepa naša domovina", smo mi na tihem škrtali z zobmi, ker nam je ta domovina le zakrvavljala žulje, domovina nam je bila samotrnje. Povsod smo bili tujci. Povsod le garači in nihče ni v nas spoznal ljudi. Bratje po krvi so nas učili le vdanosti do gospode, za naše bolečine pa se ni našlo človeškega srca. Res, ne zamerite nam, da se v tej zavrženosti in osamljenosti nismo spoznali. Nismo se mogli znajti, saj smo vendar sredi belega kruha stradali. In tako vabljivo je od nekod prihajalo:

"Hitler je vaš rešenik, Hitler vam bo dal zemljo in kruha!"

Kakor topel vetrič so nas božale besede in prišepetavanje je po stajalo vedno glasnejše. Tako prijetno nam je bilo pri srcu ob misli na zemljo, našo zemljo, in kruh se je smejal iz naših miz. Nič več ni smo občutili bolečin. Garali smo, stiskali pesti in čakali na odrešeni ka Hitlerja....

"Kruh, zemlja, zemlja, kruh!" je zvenelo po Halozah in Slov. goricah, po Jeruzalemu in povsod, kjer je živel zavržen človek-slovenski viničar.

Počasi smo začeli kar javno klicati "odrešenika", kar javno smo pozivali Hitlerja, naj pride k nam in nas odreši in prav nič nismo ve deli, da s tem izdajamo svojo slovensko zemljo, sebe in vse, kar je bilo še v nas človeškega. Toda kdo nam bo zameril, nam brezdomovincem! Saj so nas vendar tako naučili, saj so nas vzgojili za garače in brezčutneže, za izdajalce in slepce, za vse, kar more služiti izkoriščevalcem ljudstva. Vzeli so nam zadnji čut razsodnosti, le eno je ostalo v nas: brezmejno nrepenenje po človeškem življenju - da bi vsaj nekaj žlic sladkorja priremalo tudi v viničarsko bajto! No, in sedaj naenkrat k zavrženosti in brezpravnosti dobiš zemljo. Nepoučen o'resnici, si zapa del omamnemu prišepetavanju.

"Hitler pomeni za viničarja zemljo - lastne gorice - življenje. Postali boste ljudje, ko pride Hitler!"

"Odrešenik" je kar nenadoma stopil v deželo. In mi, viničarji smo zdivjali od navdušenja. Takoj prve dni so nam dodelili karte za živila, podpore, in v viničarsko bajto je priromal, pomislite - sladkor! Tu di moka se je dobila, margarina, kavni nadomestek - za nas nekaj nena vadnega. Podivjali smo od veselja. Kar pozabili smo na zemljo, dokler ni so podpore začele ponehavati in se je moka spremenila v grenko kostan jevo gmoto. Margarina nam je v želodcih odvolgnila in spomnili smo se zemlje...

Ostali smo naprej viničarji. Zaman smo obračali oči proti soncu, če bi morda le od kod padel kakšen kos grude, toda ni bilo nič. Naši gos podje so si zemljo še naprej pridržali. Da, razdelili so si še osta lo, ki še ni bila v njih lasti, ljudi pa so pognali na fronte in jih poklali. Mnogi smo se tudi kot Wehrmanni borili proti lastnim bratom in proti sebi! Borili smo se zato, da bi tujec še naprej ostal lastnik naše zemlje.

Sedaj smo začeli razumevati. Zdaj že mnogi razumemo, da smo bili i gračka domače in tuje gospode, da nam je baš ista tuja gospoda stalno prišepetavala. "Hitler vas bo rešil!" Ista gospoda, ki je bila gospodar naše zemlje na slovenskih tleh. Najprej so nas s pomočjo domačih kr vnikov oropali zemlje, potem so nam pili kri in plačevali rigolanje po 6 din na dan, hkrati pa so nam metali pred lačne oči našo zemljo - s krvjo natopljeno. Sedaj počasi razumevamo prevaro, sedaj razumemo boj OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA, zdaj se že mnogi v polni meri zavedamo, da nam samo osvobodilna borba lahko vrne slovensko zemljo in da bomo tudi viničarji prvič v zgodovini postali tako gospodarji vi nogradov in ljudi!

Vedno več sotrpinov spoznava, da so nas zločinci prevarili, da so nas zapeljali in nam nasuli peska v oči z margarinovimi kartami in s sladkorjem - kakor otrokom. Po margarini in kostanjevi moki pa je počasi prišlo spoznanje. Sedaj odločno stopamo v osvobodilno borbo, sedaj tudi vemo, da je bil Hitler največja prevara v naši borbi za človeš ke pravice, da Hitler pomeni najgnusnejši gnojni izliv v bolnem tele su človeštva.

Slovenska partizanska vojska je na pohodu. OSVOBODILNA FRONTA je zajela sleherno slovensko vas, prodira v zadnjo viničarsko bajto, iz slovenskih vinogradov (doslej v rokah tuje gospode) pa vpije mučeniš ka kri slovenskih trpinov - viničarjev. Nikdar več ne bodo izrabljali najlepših slovenskih goric razni Kleinoscheggji, Trautsmannsdorfi, Fi schererji, Hildebrandi, Admondi, Kodolitschi in še nešteto drugih, ampak bo resničen gospodar na svojih tleh le slovenski človek. Partizanska vojska je vsem tem roparjem zapisala večni pogin.

Zdaj mi slovenski viničarji vemo, kdo je naš rešitelj... To smo mi sami - združeni v OSVOBODILNI FRONTI slovenskega naroda.

Zivela borbena enotnost slovenskih viničarjev! Ziveló naše spo znanje, ki bo prodrlo v sleherno prevarjeno dušo. Smrt zapeljivcem in tatovom slovenske zemlje, smrt tatovom naših goric! Zivela svoboda, smrt fašistom in pruskim roparjem!

